

FIT - TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

Gudikatur: Dr. Philip M. Magri LL.D; M.A. (Fin.Serv); M.Phil (Melit)

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 8 t' April, 2019

Talba Nru: 266/2018 PM1

Erremme Business Advisors Limited (C30153)

Vs

Joseph Gaffarena (ID Nru. 251451(M))

It-Tribunal,

Ra l-avviz fl-ismijiet premissi pprezentat fid-19 ta' Gunju, 2018 illi l-konvenut ghandu jhallas lis-socjeta` attrici l-ammont mitlub rapprezentanti somma dovuta skont sentenza deciza minn dan l-istess Tribunal fl-ismijiet 'Erremme Business Advisors Limited v. Geras Care Limited' (Rik. Nru. 579/2016PM) u peress li, fil-mori ta' tali kawza, l-intimat bhala direttur tas-socjeta` intimata pogga l-kumpannija Geras Care Limited fi stat ta' likwidazzjoni u fis-17 ta' Jannar, 2017 kien ipprezenta *declaration of solvency* lir-Registratur tal-Kumpannija, a bazi ta' liema kien iddikjara li l-kumpannija kienet ser thallas id-dejn taghha fi zmien tnax-il xahar mill-31 ta' Dicembru, 2016 u li nonostante diversi interpellazzjonijiet tali pagament baqa' ma sarx u ladarba saret dik id-

dikjarazzjoni, l-intimat issa huwa personalment responsabbli sabiex ihallas is-somma likwidata fis-sentenza imsemmija, bl-ispejjez inkluzi dawk tal-ittra ufficjali 2888/17 u bl-interessi mid-data tal-prezentata ta' dan l-avviz kontra l-intimat ingunt in subizzjoni.

Ra r-risposta tal-intimat li permezz taghha eccepixxa li l-ammont pretiz mhux dovut billi d-*Declaration of Solvency* iffirmata minnu hija ddatata l-31 ta' Dicembru, 2016 waqt li l-ammont kreditrici gie kanonizzat fil-23 ta' Frar, 2017 u kwindi l-ammont pretiz ma kienx jiffirma parti mid-djun li s-socjeta` in likwidazzjoni kienet responsabbli ghalihom.

Ra d-dokument anness mal-istess risposta senjatament kopja tad-*declaration of solvency* relattiva (fol. 6 tal-process).

Ra l-verbal datat 26 t'Ottubru, 2018 li permezz tieghu giet ordnata l-korrezzjoni relattiva fid-data tas-sentenza indikata u li l-avukat tal-intimat ta ruhu b'notifikat bl-atti kif korretti.

Ra l-affidavit ta' Reuben Buttigieg prezentat waqt l-istess seduta u d-dokumenti annessi mal-istess.

Ra li waqt l-istess seduta t-Tribunal ordna wkoll li jigi allegat mal-process odjern dak fl-ismijiet 'Erremme Business Advisors Limited v. Geras Care Limited' (Rik. Nru. 579/2016PM).

Ra d-dokumenti ezebiti mis-socjeta` attrici waqt is-seduta tat-28 ta' Novembru, 2018.

Sema' x-xhieda tal-PL Quentin Tanti waqt is-seduta tal-20 ta' Marzu, 2019 u ra d-dokumenti ezebiti mill-istess xhud.

Ra li waqt din is-seduta il-partijiet iddikjaraw li m'ghandhomx aktar provi.

Sema' t-trattazzjoni tal-avukati difensuri tal-partijiet.

Ra li l-kawza gie differita għall-ghoti tas-sentenza għas-seduta tal-lum.

Ha konjizzjoni ta' cirkostanzi kollha tal-kaz.

Ikkunsidra

Illi l-mertu tal-kawza odjerna huwa kostitwit mill-effett li għandu jingħata lid-dikjarazzjoni ta' solvenza mogħtija minn direttur ta' soċjeta` f'fazi ta' stralc, senjatament jekk tali dikjarazzjoni jistax ikollha l-effett li tirrendi lid-direttur responsabbli għad-dejn tal-kumpannija f'kaz li jirrizulta li l-kumpannija ma tkunx tista' thallas id-dejn tagħha kif hemmhekk indikat u sottoskritt mill-istess direttur.

Illi l-Qrati Tagħna diga` kellhom l-opportunita` li jiddeterminaw liema huwa dawk ic-cirkostanzi li jistghu talvolta jirrendu direttur responsabbli għas-soċjeta` rappreżentata minnu u f'dan ir-rigward jinsab deciz li:

“Waqt it-trattazzjoni orali l-konvenut ulterjorment issottometta li s-soċjeta` attrici ma tistax izzommu personalment responsabbli għad-djun tas-soċjeta` IT 2010 Limited già magħrufa bħala A to Z Limited permezz ta' azzjoni għall-kanonizzazzjoni ta' kreditu stante li tali sitwazzjoni hija kontemplata biss fil-kuntest ta' proceduri għal stralc ta' kumpannija u senjatament skond kif provdut fl-Artikoli 315 u 316 ta' l-Att dwar il-Kumpanniji, Kap.386 tal-Ligijiet ta' Malta.

*In sostenn ta' din is-sottomissjoni l-konvenut jagħmel referenza għas-sentenza fl-ismijiet “**Valle Del Miele Limited v. Wallace Fino et pro et noe**” Citaz. Nru. 1903/01 deciza mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fit-12 ta' Ottubru, 2007 u għas-sentenza fl-ismijiet “**G.Molton Company Limited v. Dr. Raymond Borg et**” Avviz Nru.9/09 deciza minn din il-Qorti fil-21 ta' Marzu 2011. F'dawn is-sentenzi u senjatament fis-sentenza fl-ismijiet*

“Valle Del Miele Limited v. Wallace Fino et pro et noe” gie osservat illi: is-socjetà attrici qed titlob li d-diretturi tal-kumpanija Price Club Operators Ltd. jigu dikjarati personalment responsabbli ghal ghemilhom lejn is-socjetà attrici. Il-Ligi tal-kumpaniji però ma tipprovdux għall-kaz ta' responsabbilità illimitata ta' l-azzjonisti jekk mhux fil-kaz ta' fraudulent jew wrongful trading. Fil-fatt dak li qed tallega s-socjetà attrici jista' jinkwadra ruhu taht fraudulent jew wrongful trading, u dana peress li qed tallega li d-diretturi tal-kumpanija għamlu zmien joperaw meta kellhom kumulu ta' debiti li kienu jafu li ma setghux ihallsu.

Għalkemm l-agir lamentat jista' jwassal għal dikjarazzjoni ta' responsabilità personali tad-diretturi, tali responsabilità personali tista' tigi dikjarata biss waqt li l-kumpanija tkun fi process ta' stralc, u dana a tenur ta' l-artikolu 315 u 316 tal-imsemmi Kap.386. Il-ligi tal-kumpaniji, li hi ligi spejali li tirregola l-kumpaniji u l-ufficjali tagħha, ma tipprovdux rimedji ohra kontra allegat abbuż tad-diretturi u meta istitut hu regolat b'ligi spejali mhux lecitu li ssir riferenza għal xi principju generali tad-dritt. Hu minnu li, b'mod generali, min jabbuza bid-drittijiet mogħtija lilu jista' jkun passibbli għal danni, izda meta istitut hu regolat b'ligi spejali, hi biss dik il-ligi li għandha tigi kkunsidrata għall-fini ta' responsabilità tal-partijiet u tar-rimedji mogħtija –“specialia generalibus derogant”. F'dan il-kaz, il-ligi spejali rregolat kif u meta diretturi jistgħu jinstabu responsabbli personalment għad-djun tal-kumpanija tagħhom, u hi biss fil-limiti ta' dak provdut f'dik il-ligi spejali li r-rimedji jridu jinstabu. Din il-Qorti già ittrattat dan il-punt fil-kawzi “Theuma v. Cachia” deciza fl-14 ta' Ottubru 2004, u “Hi-Timber Co. Ltd. v. Baldacchino et” deciza fil-15 ta' Dicembru 2005, u gie osservat li, filwaqt li l-Att ta' l-1995 Dwar il-Kumpaniji (Kap.386) jagħti rimedju kontra agir abbużiv jew “hazin” tad-diretturi, dan irid jintalab fil-kuntest ta' proceduri ta' stralc kontra l-kumpanija.

Fil-kawza deciza l-ahhar din il-Qorti kienet ghamlet dawn l-osservazzjonijiet: “Fil-fatt l-artikolu 316 jiddisponi illi l-Qorti tista’ taghmel dikjarazzjoni ta’ responsabilità personali, minghajr ebda limitazzjoni “meta kumpanija tkun giet xolta u tkun insolventi u jkun jidher li persuna li kienet direttur tal-kumpanija kienet taf, jew kellha tkun taf, qabel ix-xoljiment tal-kumpanija, li ma kienx hemm prospett xieraq li l-kumpanija setghet tevita xxoljiment minhabba l-insolvenza taghha”. (...) Din il-Qorti però hija pjenament konkordi ma’ l-osservazzjonijiet maghmula mill-Prim’ Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza “**Valle Del Miele Limited v. Wallace Fino et pro et noe**” iktar ‘l fuq citata u hi wkoll hija tal-fehma li direttur ta’ soċjetà kummerċjali jista’ jigi dikjarat personalment responsabbli ghad-djun tas-soċjetà biss waqt li s-soċjetà tkun fi process ta’ stralc, u dana a tenur ta’ l-Artikolu 315 u 316 tal-Kap.386 tal-Ligijiet ta’ Malta u mhux fil-kuntest ta’ azzjoni ghal kanonizzazzjoni ta’ kreditu, li hi appuntu l-azzjoni intentata mis-soċjetà attrici fil-konfront kemm tas-soċjetà konvenuta kif ukoll tal-konvenut f’ismu personali. (...) (Madanakollu) fil-kuntest ta’ azzjoni ghall-kanonizzazzjoni ta’ kreditu direttur ta’ soċjetà kummerċjali jista’ jinstab personalment responsabbli ghad-djun ta’ dik is-soċjetà biss meta jirrizulta b’mod car u sodisfacenti li direttament jew indirettament jkun agixxa b’mod jew ippartecipa f’agir frawdolenti jew agir delittwuz iehor fil-konfront ta’ terzi.

Konsegwentement fin-nuqqas ta’ tali prova d-direttur ma jkunx jista’ jigi dikjarat personalment responsabbli ghad-djun tas-soċjetà minnu rappreżentata fil-kuntest ta’ azzjoni ghall-kanonizzazzjoni ta’ kreditu. (Sirap Limited (C-7395) v. IT 2010 Limited (C-17791) deciza mill-Onor. Qorti tal-Magistrati (Malta) fis-7 t’Otturu, 2013 – enfazi mizjuda).

Hekk ukoll jinsab deciz li :

« Illi kif inhu sewwa magħruf, il-liġi tal-kumpanniji ma tipprovdix għall-każ ta' responsabbilita' illimitata tad-diretturi jekk mhux fil-każ ta' fraudulent jew wrongful trading **iddikjarati waqt li l-kumpanija tkun fi proċess ta' stralċ**. “Għalkemm l-aġir lamentat jista' jwassal għal dikjarazzjoni ta' responsabilita' personali ta' direttur, tali responsabilita' personali tista' tiġi dikjarata biss waqt li kumpanija tkun fi proċess ta' stralċ, u dana a tenur tal-**artiklu 315 u 316 tal-Att tal-1995 Dwar il-Kumpaniji** (Kap. 386);5

Illu dan il-punt ġie diskuss ukoll fis-sentenza **Theuma vs Cachia**, fejn ġie osservat illi: “Fil-fatt **l-artiklu 316** jiddisponi illi l-Qorti tista' tagħmel dikjarazzjoni ta' responsabilita' personali, mingħajr ebda limitazzjoni, **“meta kumpanija tkun ġiet xolta u tkun insolventi u jkun jidher li persuna li kienet direttur tal-kumpanija kienet taf, jew kellha tkun taf qabel ix-xoljiment tal-kumpanija, li ma kienx hemm prospett xieraq li l-kumpanija setgħet tevita x-xoljiment minhabba l-insolvenza tagħha”** (**Morina Aquasport Limited (C8303) v. Anthony Lia et.** deciza mill-Onor. Prim'Awla tal-Qorti Civili fil-10 ta' Jannar, 2019).

Illu fir-rigward tal-kwistjoni specifika jekk ir-responsabilita' għad-djun tal-kumpanija tistax tiġi assunta minn direttur bhala konsegwenza tad-dikjarazzjoni ta' solvenza, il-Qrati Tagħna wkoll iddeterminaw is-segwenzi:

“Id-dikjarazzjoni ta' solvenza wahedha mhijiex bizzejjed biex tissoddisfa l-vot tal-Art 315(1).

Infatti l-fatt li kienet ipprezentata d-dikjarazzjoni ta' solvenza, flimkien ma' rendikont ta' l-assi u debiti ezistenti, ma jammontax għal sitwazzjoni fejn għandu jkun hemm the lifting of the corporate veil.

Ma jagħmel ebda sens – la fattwali u lanqas legali – illi bil-fatt wahdu – distakkat minn kull konsiderazzjoni ohra – li jkun hemm dikjarazzjoni ta` solvenza, direttur jew stralcjarji jkunu esposti għal responsabilita` personali għal hlas ta` dejn tal-kumpannija lejn terzi.

Dikjarazzjoni ta` solvenza li ma tkunx korraborata minn provi ta` qerq mhijiex bizzejjed biex tagħti ragun lis-socjeta` attrici.

Il-Qorti ma sabitx fl-agir ta` Koncar dak il-komportament meqjus, metodiku u regolari xjentement intiz sabiex jagħmel hsara lis-socjeta` attrici.

Huwa minnu li fiz-zmien meta saret id-dikjarazzjoni rrizulta li Koncar kien jaf bil-pretensjoni ta` kreditu ta` s-socjeta` attrici. (...)

Dan premiss, din il-Qorti tqis illi Koncar seta` għamel referenza għall-fatt li kien hemm pretensjoni dwar dan l-allegat kreditu ta` s-socjeta` attrici fid-dikjarazzjoni ta` solvenza ta` KDK. **Fl-istess waqt tghid illi din l-omissjoni ma tammontax għall-prova ta` qerq li hija necessarja biex tirnexxi azzjoni ta` skont l-Art 315(1).** » (Samchrome FZE socjeta` estera rregistrata fl-Emirati Arab Uniti (UAE) et. v. Danko Koncar et. deciza mill-Onor. Prim'Awla tal-Qorti Civili fil-31 ta' Mejju, 2018)

Illi huwa minnu li l-ahhar sentenza hawn fuq citata hija prezentement suggett ta' appell imma it-Tribunal jabbraccja il-kosindierazzjonijiet legali hemmhekk kontenuti u bhall-Onor. Prim'Awla tal-Qorti Civili jemmen illi il-mera dikjarazzjoni ta' solvenza ma tistax logikament isservi sabiex tirrendi lid-direttur responsabbli għad-djun li s-socjeta` attrici tibqa' ma thallasx, *multo magis*, tenut kont tal-fattispeci partikolari tal-kaz in ezami.

Illi issa fil-kaz in ezami irrizulta li, filwaqt li s-socjeta` attrici qed tistrieħ esklussivament fuq id-dikjarazzjoni ta' solvenza (u l-mankat hlas kif hemmhekk indikat) sabiex targumenta li l-intimat għandu jigi ritenut personalment responsabbli għall-istess dejn, mill-provi prodotti irrizulta li, bil-kontra tas-surreferit, id-dikjarazzjoni (datata 31 ta'

Dicembru, 2018) kienet saret f'it wara li giet intavolata l-kawza kontra s-socjeta` Geras Care Limited koncernanti l-kreditu pretiz (intavolata fis-7 ta' Dicembru, 2018) pero` qabel mas-socjeta` intimata f'dawk il-proceduri giet notifikata bl-istess proceduri (notifika datata 11 ta' Jannar, 2017). Kif jinsab deciz hawn fuq tali dikjarazzjoni fiha nnifisha m'hijiex sufficjenti sabiex wehidha twassal ghar-responsabilita` personali tad-direttur li jkun ghamilha ghad-djun tal-kumpannija. Kien jehtieg li s-socjeta` attrici tipprova li tali direttur wettaq tali dikjarazzjoni b'mod frawdolenti u dana fil-kuntest ta' proceduri *ad hoc* – li illum iridu jsiru quddiem il-Qorti kompetenti f'dan ir-rigward - sabiex tirnexxi fl-azzjoni taghha. F'dan ir-rigward it-Tribunal isib li s-socjeta` attrici ma ssodisfatx tali oneru mhux biss ghaliex il-proceduri odjerni huma intizi ghall-kanonizzazzjoni ta' kreditu – din id-darba kontra d-direttur personalment – imma wkoll ghaliex hawn ukoll ma giex pruvat dak il-komportament meqjus, metodiku u regolari xjentement intiz sabiex jaghmel hsara lis-socjeta` attrici mehtieg ghas-success tal-azzjoni odjerna. Kulma gie pruvat kien li minkejja li ghaddiet aktar minn sena mid-data ta' tali sentenza, tali kreditu baqa' ma thallasx anke wara l-interpellazzjonijiet li saru minnha f'tali rigward u li fil-frattemp l-istralcarju appuntat irrizenja mill-kariga tieghu. Ma saritx prova li ta' xi tentattiv da parti tas-socjeta` attrici li tipprova tezegwixxi tali titolu ezequttiv permezz ta' xi mandat. Is-socjeta` attrici, anke tramite d-dicitura cara utilizzata minnha fl-avviz odjern, qed tistrieħ esklussivament fuq il-fatt li l-intimat ghamel tali dikjarazzjoni ta' solvenza u, fil-frattemp, hija baqghet ma thallsitx ghas-success tal-azzjoni taghha. Madanakollu, huwa car li – anke skont il-kazistika hawn fuq riportata - tali dikjarazzjoni u l-mankat hlas m'humiex wehidhom sufficjenti sabiex jippruvaw il-qerq u jrendu lid-direttur personalment responsabbli ghad-dejn tal-kumpannija rapprezentata minnu.

Illi perdipiu` t-Tribunal ma jistax ma jaghmilx referenza ghal dak li jinsab espressament provdut taht l-art. 268(4) tal-**Att dwar il-Kumpanniji** fir-rigward tal-effetti kriminali kontra d-direttur ghal-dikjarazzjoni ta' solvenza maghmulha minnu minghajr ma jkollu ragunijiet xierqa ghal tali dikjarazzjoni u cioe` :

*Kull direttur tal-kumpanija li jagħmel dikjarazzjoni taħt dan l-artikolu mingħajr ma jkollu raġunijiet xierqa għall-fehma li l-kumpanija tkun tista' thallas id-dejn kollu tagħha fiż-żmien speċifikat fid-dikjarazzjoni ikun ħati ta' reat u jekk jinstab ħati jista' jeħel multa ta' mhux aktar minn sitta u erbghin elf u ħames mija u sebgha u tmenin euro u sebgha u erbghin ċenteżmu (46,587.47) jew priġunerija għal perijodu ta' mhux aktar minn tliet snin, jew dik il-multu u priġunerija flimkien; **u jekk id-djun tal-kumpanija ma jithallsux jew ma jsirx provediment għalihom iż-żmien imsemmi fid-dikjarazzjoni, ikun preżunt, sakemm ma jintweriex kuntrarju, li d-direttur ma kellux bażi xierqa għall-fehma tiegħu.** (enfazi mizjuda)*

Huwa car allura li l-effetti ta' tali dikjarazzjoni ta' solvenza huma cirkospetti għal dak provdut mil-ligi stess kif hawn fuq citata. Huwa **dan** ir-rimedju li l-ligi speċjali tipprovdi għalih sabiex tissalvagwardja lill-kredituri u mhux, kif tipprova targumenta s-socjeta` attrici, billi tirrendi lid-direttur awtomatikament responsabbli għad-djun tal-kumpanija tramite procedura civili semplici bhal dik odjerna għall-kanonizzazzjoni tal-kreditu f'ismu persunali wkoll. Ovvjament dan il-mertu wkoll jista' jigi debitament investigat u finalment deciz mis-sede opportuna.

Għaldaqstant it-Tribunal qiegħed jaqta' u jiddeciedi din il-kawza billi filwaqt li jilqa' l-eccezzjoni tal-intimat, jichad it-talbiet attrici bl-ispejjez jigu sopportati interament mill-istess socjeta` attrici.

Avukat Dr. Philip M. Magri LL.D. M.A. (Fin. Serv.) M.Phil.

Gudikatur